EILANDSRAAD VAN ARUBA

Notulen 1963 **No.** 5

NOTULEN

van de openbare vergadering van de Eilandsraad

op maandag, 24 juni 1963, des avonds om 8 uur.

Behandelde onderwerpen :

11. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting van de Dienst voor Openbare Werken voor 1961 (4e wijziging), (Ag.no.462) (Bijlage 1963 no.24). blz. 53

VOORZITTER: O.S.HENRIQUEZ, Gezaghebber.

SEKRETARIS: L.C.M.KERSTENS, Sekretaris van het cilandgebied Aruba.

Aanwezig zijn de leden: D.C.Mathew, I.S. de Cuba, M. de Cuba, E.R.Finck, A.Werleman, M.Henriquez, L.A.I.Chance, D.G.Croes, H.Been, A.I.W.Wijngaarde, P.Croes, M.Croes, F.Wernet, D.Flemming, L.V.Britten, J.Ch.Lampe, F. Lacle, alsmede de gedeputeerden W.C.Anslijn en F.J.Tromp.

Afwezig zijn de leden: J.Geerman, L.M.Leonardo en F.Hernandez.

DE VOORZITTER: Heren, ik open bij deze de openbare vergadering van de Eilandsraad en heet U allen van harte welkom.
Ik stel thans aan de orde punt 1 van de agenda:

1. Goedkeuring van de notulen van de openbare vergadering van 23 augustus 1962, 19 november 1962 en 17 december 1962.

Zijn er leden die het woord wensen? Zo niet, wenst iemand hoofdelijke stemming? Zo niet, dan zijn bij deze de notulen van deze drie vergaderingen goedgekeurd en vastgelegd.

2. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de Eilandsverordening van 12 oktober 1957, betreffende het aangaan van kasgeldleningen, (Ab.1957 no.31) (Agenda nr.145; bijlage 1963 no.2).

DE HEER M.CROES: Mijnheer de Voorzitter, deze aanvraag voor het tijdelijk aangaan van kasgeldleningen wijkt in zoverre af van die aanvraag gedaan in vorige jaren, dat hier machtiging wordt gevraagd om gedurende het gehele jaar door kasgeldleningen te verhogen tot f. 8.000.000,--. In voorgaande jaren hebben wij machtiging verleend voor een periode van hoogstens 2 à 3 maanden. Ik heb geen enkel bedenking tegen deze aanvraag om deze uit te breiden voor het gehele jaar 1963, doch ik wil uitdrukkelijke verzekering hebben van het Bestuurscollege, dat ingevolge deze aanvraag op 31 december van dit jaar het Eilandgebied voor niet hoger dan vijf millioen debet zal staan in de boeken van de plaatselijke banken.

DE VOORZITTER: Zijn er nog andere leden, die het woord wensen? Zo niet, dan wil ik Gedeputeerde Tromp verzoeken op deze vragen te antwoorden.

DE HEER F.J.TROMP, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik heb geen bezwaar om het voorstel, dat de heer M.Croes hier naar voren heeft gebracht over te nemen, want wij vragen hier om verhoging van de kasgeldleningen tot f.8.000.000,-- alleen maar over het jaar 1963. Dus in 1964 indien wij weer willen gaan verhogen, dan zullen wij weer bij de Raad moeten komen met een voorstel om eventuele verhoging.

DE VOORZITTER: Zijn er nog andere leden, die het woord wensen in de tweede ronde? Zo niet, dan gaan wij over tot artikelsgewijze behandeling van het ontwerp.

Zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen het enig artikel en het ontwerp in zijn geheel.

3. Brief van het Bestuurscollege dd. 1 februari 1963 no. 146, betreffende verstrekking van een voorschot aan de N.V.Aruven (Bijlage 1963 no. 6).

De algemene beschouwingen worden geopend. Zijn er leden die het woord wensen?

DE HEER H.BEEN: Mijnheer de Voorzitter, vergun mij een kleine uitbreiding bij te doen over deze kwestie. Wij hebben dan ontvangen de financiele verslagen van de N.V.Aruven en bij het doorbladeren ben ik feitelijk tot een bepaalde konklusie gekomen en dat is dit. Volgens mijn idee is dit hotel, het gebouw dus, gebouwd als een blikvanger voor Aruba. Daarom heeft het dan ook een bepaalde luxe-kenmerk gekregen, hetwelk dit hotel een beetje aan de dure kant heeft gemaakt. Dit is wel van belang voor geheel Aruba, want wij moeten konkureren tegenover andere landen, zoals Miami, Puerto Rico, e.a. Nou vraag ik mij af of wij feitelijk de N.V.Aruven niet op te zware lasten hebben gezet. Lasten, die het onmogelijk maken om een toekomstige gezonde financiele politiek te hebben. Omdat de basis dus van deze financiele N.V. te zwaar ligt, dat er dus per jaar te veel aan interest en andere lasten afgestaan moet worden. Ik zou graag de mening van het Bestuurscollege willen horen, of het in de toekomst niet gewenst zou zijn te overwegen of er een bepaald bedrag ter grootte van f.1.000.000,-- à f.2.000.000,-- te bestemmen, te storten à fonds perdu, dus de lening te veranderen in een storting à fonds perdu. Ik zou daar de mening van het Bestuurscollege over willen vernemen.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik zou deze vraag willen stellen, teneinde mij het recht te behouden om in de tweede ronde misschien er op terug te komen. Wanneer wij toestemmen voor het verlenen van dit bedrag van f.150.000,-- zal dat niet inhouden dat wij ons binden om die f.2.000.000,-- ook voor het hotel te voteren? Dat is de vraag, die ik zou willen stellen. Ik zou ook de vraag willen stellen, of wij ook geen gebruik hadden kunnen maken, b.v. van de technische hulp, die Nederland ons heeft toegezegd. En of de Openbare Werken niet zelf de plannen had kunnen maken, vooral daar het hier niet een nieuwe creatie betreft, want zoals ik uit de stukken kan lezen, betreft dit een uitbreiding, dus een vleugel van 80 kamers. Het is niet zoiets, dat men zou kunnen zeggen, dat men een goede architect moet hebben, zoals wij toentertijd een architect hebben aangetrokken met een heel klinkende naam, wat een zekere prestige gaf aan het hotel, maar nu is het een kwestie van uitbreiding, die gebaseerd is op het vorige projekt, en nou vraag ik mij af, of wij deze f.150.000,-- zo maar zouden moeten voteren, of dat wij niet zouden onderzoeken of de technische hulp verkrijgbaar is of dat Openbare Werken het niet veel goedkoper voor ons zou kunnen maken. Ik dank U.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ofschoon wij niet direkt tegen de toekenning van deze kredieten zijn, die door de N.V. Aruven gevraagd zijn, maar in het financieel verslag van de Aruven zijn er heel wat punten, die bij ons vragen doen rijzen. Het zou zeker aanbeveling verdienen, wanneer de Raad deze stukken, het verslag en de toelichting daarop, in een huishoudelijke vergadering bespraken, zodat de Raad meer inlichtingen zou kunnen krijgen en beter op de hoogte worden gebracht door het Bestuurscollege omtrent de gang van zaken. Bij mij rijzen verschillende vragen hieromtrent, die zeker opheldering behoeven. Aan de ene kant besef ik wel, dat het zeer nodig is, dat men hier op Aruba meer hotel-faciliteiten behoeft, dat is nu eenmaal een feit, iedereen weet dat. Dus van die zijde ben ik het mee eens, dat men waar mogelijk deze hotel-faciliteiten aanbrengt en voor uitbreiding zorgt, waar dat nodig is.

Waar echter de vorige spreker naar voren heeft gebracht het verstrekken van een bedrag a fonds perdu zou ik willen voorstellen een lang-lopende lening liever, tegen een lage interestberekening, maar geen bedrag a fonds perdu, want als wij daaraan beginnen, dan zien wij vooraleerst er het einde niet meer van. Dat bewijst temeer, dat wij deze kwestie a tête reposée moeten bekijken en dit in een huishoudelijke vergadering behandelen waar ieder een advies kan uitbrengen en het Bestuurscollege nadere inlichtingen verstrekken. Ik dank U.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, deze fraktie is verheugd om te konstateren, dat er hier een tekort is aan hotel-accomodatie. Het is wel een heel eigenaardige uitspraak als ik dat zeg, maar dit bewijst wel, dat de hotel-politiek van dit Bestuurscollege goed ingezien was. Van de andere kant zijn wij verheugd, dat het Bestuurscollege zo voortvarend is om vroegtijdig te voorzien in dit tekort, zodat wij straks met het volgende seizoen voldoende ruimte hebben voor de toeristen. Mijnheer de Voorzitter, U begrijpt, dat onze fraktie uiteindelijk blij is om onze steun te verlenen aan het Bestuurscollege, om te beginnen met anderhalve ton voor architektenwerk en om dan voort te gaan met f. 2.000.000,-- die eventueel uit het 10-jaren-plan zal komen. Dezerzijds heeft U dus de steun van onze fraktie voor dit voorstel. Ik dank U.

DE VOORZITTER: Zijn er nog andere vragen, heren? Zo niet, dan wil ik de Gedeputeerde van Financien en Ekonomische Zaken verzoeken om deze vragen te beantwoorden.

DE HEER F.J.TROMP, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik heb met aandacht het betoog van de heer Been gevolgd en zeer terecht merkt de heer Been dan ook op dat er een scheve verhouding bestaat in de kapitaalspositie van de N.V.Aruven; de schulden op lange termijn worden niet gedekt door voldoende eigen kapitaal enz. en dat komt omdat de N.V. in het begin veel gefinancieerd is met kortlopend kapitaal. We hebben dat ingezien en we hebben dan ook in ons meerjaren-plan een bepaald bedrag opgenomen om de kapitaalspositie van de N.V. te saneren. Te zijner tijd zullen wij dan ook aan deze Raad voorstellen doen in die geest. Wij hebben het meerjaren-plan reeds ingediend, het moet nog door de Nederlandse Regering worden goedgekeurd. Ik laat het nu in het midden of het a fonds perdu zal zijn of in de vorm van langlopende leningen, zoals de heer Werleman naar voren heeft gebracht. Ten aanzien van de vraag van de heer Eman, of als wij nu aan de N.V. Aruven een voorschot verstrekken van f. 150,000,--, wij niet de verplichting op ons nemen om te zijner tijd ook de f.2.000.000,-- te verstrekken, wil ik hem verwijzen naar de Memorie van Antwoord, waarin uitdrukkelijk staat, dat wij ons niet gebonden voelen om door het verstrekken van deze anderhalve ton ook die f. 2.000.000,-- te verstrekken. Ik kan de heer Eman de verzekering geven, dat deze f. 2.000.000,-- voor de uitbreiding ook in het meerjaren-plan is aangevraagd en dat ook daarvoor te zijner tijd de nodige voorstellen gedaan zullen worden aan de Raad.
Ten aanzien van het architektenhonorarium, zoals hij opmerkte, of de Openbare Werken dit niet zou kunnen doen, kan ik de heer Eman zeggen, dat de Openbare Werken op dit moment overbelast is, ze kunnen dat nu niet aan.
Zij zijn nu bezig met de voorbereiding van enkele andere urgente projekten en ik wil alleen maar opmerken, dat het voor ons en de N.V. maar weinig verschil zal uitmaken of we aan Openbare Werken betalen of aan een particuliere architekt, omdat hoe dan ook uiteindelijk architekten-honoraria

overal dezelfde zijn, ze zijn gebaseerd op bepaalde algemene regelen en daar kan men toch niet van afwijken.
Ten aanzien van het financieel verslag, wil ik zeggen, dat ik geluisterd heb naar de heer Werleman en dat ik even wil opmerken dat het verslag over 1961 hierbij gaat. Dus als er vragen of bepaalde opmerkingen hierover zijn, dan wil ik die gaarne beantwoorden, maar ik meen, dat de heer Werleman gevraagd heeft of wij de financiele verslagen in een huishoudelijke vergadering of zo wilden behandelen. Ik heb geen bezwaar, Mijnheer de Voorzitter, dat wij het financieel verslag over het lopende jaar, dus per 30 juni, dat wij dat in de toekomst eerst in een huishoudelijke vergadering bespreken, alvorens er mee te komen in een openbare vergadering. Daar tegen heb ik geen bezwaar, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, de Gedeputeerde heeft niet geantwoord op mijn vraag t.o.v. eventuele technische hulp van Holland. Of Nederland de plannen zou kunnen maken, ik zou zeggen, in het kader van het 10-jaren plan. Hij vermeldt wel, dat de f.2.000.000,--, die eventueel nodig zouden zijn uit het 10-jaren-plan te verkrijgen zouden zijn, waarover wij reeds toezegging hebben gehad, maar ten aanzien van technishce hulp om een plan te maken voor het uitbreiden van het hotel, daar heeft hij nog niet op geantwoord.
Mijnheer de Voorzitter, we spreken nog steeds over het 10-jarenplan, maar zou de betrokken gedeputeerde ons kunnen uitleggen wanneer wij feitelijk over gelden zouden kunnen beschikken? Dus afkomstig uit het 10-jarenplan?

DE VOORZITTER: Zijn er nog andere leden, die het woord wensen? Zo niet, dan is het woord aan de Gedeputeerde van Financien.

DE HEER F.J.TROMP, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ten aanzien van de technische hulp heb ik inderdaad niet geantwoord, ik heb dat namelijk over het hoofd gezien. Maar in principe komt dit niet in aanmerking voor technische hulp. Het is een particuliere onderneming, het is een N.V., ik bedoel dus, dat die niet in aanmerking komt voor technische hulp van Nederland. Alleen maar overheidsprojekten komen daarvoor in aanmerking. Die f.2.000.000,00 wordt aan het eilandgebied gegeven, niet aan de N.V.ARUVEN. Daar zit het verschil. En wanneer wij over de gelden, afkomstig uit het 10-jarenplan zullen gaan beschikken. Wij hebben in de afgelopen jaren reeds belangrijke kredieten verstrekt verkregen uit het meerjarenplan, o.a. voor onze bekende werken. Dus we beschikken al over geld om onze projekten uit te voeren. Alleen kan er nu weer geld komen. We hebben al bepaalde gelden verkregen, wat U in de krant hebt kunnen lezen. Maar we zullen nu meer gelden krijgen voor verdere projekten. Wanneer? Ja, zodra deze gelden door Nederland worden beschikbaar gesteld.

DE VOORZITTER: Kan de Raad zich verenigen met het voorstel van het Bestuurscollege namelijk om een voorschot te verlenen van f. 150.000,-- aan de N.V.ARUVEN? Wenst iemand hoofdelijke stemming?

DE HEER C.A.EMAN: Wij geven onze stem met de voorwaarde, dat wij de Openbare Werken verzoeken, of zij het niet zouden kunnen doen en of wij alsnog technische hulp van Nederland zouden kunnen verkrijgen. Zo niet, als dit de enige oplossing is, dan geven wij onze goedkeuring.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het Bestuurscollege aangenomen.

4. Brief van het bestuur van de Arubaanse Onderwijsbond dd. 12 december 1962, betreffende o.m. de stichting van een openbare huishoudschool te St.Nicolaas. (Ag. no. 11675; bij lage 1963 no. 8).

De algemene beschouwingen worden geopend.

DE HEER A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik zou aan de Raad willen voorstellen, dat men deze Bond antwoord geeft, in de zin zoals vervat in het Algemeen Verslag en in de Memorie van Antwoord. Dus dat de Sekretaris daaruit een brief concipieert in die zin.

DE HEER H.BEEN: Mijnheer de Voorzitter, ik sluit me gaarne aan bij de woorden van de heer Werleman. Ik weet, dat dit een langjarige wens is en het is ook zeer nodig, dat ook voor niet Katholieke kinderen op dit eiland, vooral op San Nicolas dus een huishoudschool wordt gevestigd. Ik heb dan ook met blijdschap de zin ontmoet in de Memorie van Antwoord. Alleen zou ik toch nog graag willen hebben, dat het Bestuurscollege iets meer de volgende uitdrukking preciceert: Dat er in de begroting van 1964 rekening mee zou worden gehouden. Ik zou graag willen weten, wat er hier precies mee wordt bedoeld. Ten tweede wordt er dan naderhand nog eventjes aangetipt het ontwikkelingsfonds van de E.E.G. Ik zou ook willen vragen: Stelt het Bestuurscollege deze stichting afhankelijk van deze hulp, of is het een extra bijdrage, die men met vreugde zal ontmoeten, maar die men niet afhankelijk zal stellen?

DE HEER M.CROES: Mijnheer de Voorzitter, ook ik kan mij aansluiten bij de twee voorgaande sprekers. Het kon niet zo zijn, dat de gelden voor dit doel op de begroting 1963 konden prijken, maar wij zullen wel graag zien, dat deze gelden op de begroting van 1964 komen en daarbij is het mij ook opgevallen, dat het Bestuurscollege in een instantie spreekt van beschikbaarstelling van gelden op de begroting voor 1964 en even later spreekt, dat er een aanvraag ingediend zou zijn bij de E.E.G. voor de beschikbaarstelling van deze gelden. Nu vraag ik mij af, Mijnheer de Voorzitter, zal de aanvraag bij de E.E.G. vóór dit tijdstip worden goedgekeurd, zodat wij deze gelden beschikbaar zullen hebben voor de begroting 1964 of stelt het Bestuurscollege zich voor ook afgezien van de uitslag van deze besprekingen de gelden hiervoor op de begroting voor 1964 te plaatsen? Ik zal er ten zeerste op willen aandringen, dat ongeacht de uitslag van de besprekingen met de E.E.G. deze gelden voor 1964 ook op de begroting komen te staan. Ik dank U.

DE VOORZITTER: Zijn er nog andere leden, die het woord wensen? Zo niet, dan geef ik het woord aan de Gedeputeerde van Onderwijs.

DE HEER F. WERNET, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, het voorstel van de heer Werleman, de heer Been en de heer Croes om de Bond in de door hen voorgestelde zin te beantwoorden zou ik gaarne willen overnemen. Wat de heer Been vroeg omtrent het beter preciseren van de bewoordingen, wil ik toezeggen, dat er rekening mee zal worden gehouden. De aangehaalde zinsnede betreffende de Ontwikkelingsfonds van de E.E.G. wil ik slechts zeggen, dat het reeds meermalen is gebleken, dat wanneer er een begin gemaakt wordt met de bouw van bepaalde scholen, er soms voor een bepaald jaar de kredieten niet toereikend zijn om meteen te beginnen en af te maken. Dat hebben wij met verschillende soorten scholen meegemaakt, wij maken het nu mee met het technisch onderwijs dus wat het Ontwikkelingsfonds betreft, kan het alleen maar ten bate komen van deze school, dat indien er gelden beschikbaar komen, men meteen in een ruk door kan beginnen met de bouw en dat het ook afgemaakt zal worden.

Het ligt echter wel in de bedoeling van het Bestuurscollege om een begin te maken in 1964. Dat bedoelen wij met: "rekening houden hiermee". Ik dank U.

DE VOORZITTER: Zijn er nog leden, die het woord wensen in de tweede ronde? Gaat de Raad akkoord met het voorstel van het Bestuurscollege? Wenst iemand hoofdelijke stemming?
Het komt er dus op neer, dat wij konform het voorstel van de heer Werleman de Bond zullen beantwoorden.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het Bestuurscollege aangenomen.

5. Brief van het Bestuurscollege dd.3 februari 1963 no. 1463, betreffende overdracht van grond in eigendom aan J.M.Debrot (Bijlage 1963 no. 11).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het Bestuurscollege aangenomen.

6. Brief van het Bestuurscollege dd. 27 maart 1963 no. 1086, betreffende uitgifte van grond in eigendom aan Jehovah's Getuigen (Bijlage 1963 no. 14).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het Bestuurscollege aangenomen.

7. Brief van het Bestuurscollege dd. 27 maart 1963 no. 786, betreffende overdracht van grond aan het land t.b.v. de bouw van een douaneloods op het haventerrein te Oranjestad. (Bijlage 1963 no. 15).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het Bestuurscollege aangenomen.

8. Brief van het Bestuurscollege dd. 1 april 1963 no. 461, betreffende overdracht van grond aan het land voor de bouw van een televisiestation. (Bijlage 1963 no. 17).

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, in de commissie-vergadering hadden wij alleen naar de grootte gevraagd. Nu zie ik hier dat de grootte is aangegeven, dus hebben wij geen bezwaar. Ik dank U.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het Bestuurscollege aangenomen.

9. Brief van het Bestuurscollege dd. 5 april 1963 no. 1917/62, betreffende uitgifte van grond in erfpacht aan de Stichting Cultureel Centrum Aruba. (Bijlage 1963 no. 19).

De algemene beschouwingen worden geopend.

DE HEER H.BEEN: Mijnheer de Voorzitter, uiteraard heb ik geen bezwaar tegen de uitgifte van deze gronden. Alleen zou ik een kleine vraag willen stellen, die mij wel eens meer geinteresseerd heeft. Wat zijn feitelijk de bepalingen bij het uitgeven van erfpachtsgronden? Zijn er bepaalde plichten aan verbonden of weet deze Stichting nu waar ze aan toe zijn? Ik kan me herinneren een paar maanden geleden vroegen zij bepaalde leningen en nu wordt er gevraagd een stuk grond in St.Nicolaas. Ik juich het ten

zeerste natuurlijk, want die vraag komt feitelijk bij mij op, omdat ik van verschillende mensen steeds weer hoor, dat men op zoek is naar een stuk grond, erfpacht liefst, hier in de stad, en men kan dat niet krijgen. Terwijl weer andere mensen reeds vier jaar, tien jaar zelfs een stuk grond in erfpacht hebben, sommigen proberen zelfs dat recht over te doen. Ik wil dus vragen hoe de regelen daaromtrent zijn en of de Stichting hier wel daar volkomen van op de hoogte is? Ik dank U.

DE VOORZITTER: Zijn er nog andere leden, die het woord wensen? Zo niet, dan wil ik de Gedeputeerde van Domeinbeheer verzoeken hierop te antwoorden.

DE HEER W.C.ANSLIJN, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, voor zover ik weet, zijn er geen speciale voorwaarden verbonden aan de uitgifte van deze percelen.

DE VOORZITTER: Misschien mag ik daaraan toevoegen, dat de normale voorwaarden voor het verlenen van erfpacht zijn opgenomen in de verordening, die U vindt in het Afkondigingsblad 1953 no. 19 en de Stichting waar het U in deze om gaat, kan daarin precies nagaan waar zij aan toe is in alle opzichten.
Wij komen dan alleen bij de Raad, wanneer wij af willen wijken van deze voorwaarden, zoals dus in dit geval, in verband met de canon. Maar de normale voorwaarden zijn opgenomen in de reeds vermelde afkondigingsblad.
De tweede vraag van de heer Been, n.l. betreffende personen, die jarenlang over erfpachtsgrond beschikken, zonder erop te bouwen. Dit is het Bestuurscollege bekend en ik kan de heer Been mededelen, dat wij inmiddels reeds de nodige stappen hebben genomen in deze. Deze mensen hebben onlangs een schriftelijke aanzegging gehad en indien ze niet binnen de vastgestelde termijn gaan bouwen, dan zullen zij het erfpachtsrecht verliezen. Dan komen die gronden dus voor andere gegadigden weer vrij.
Zijn er nog leden, die het woord wensen ten aanzien van dit agendapunt? Zo niet, wenst iemand hoofdelijke stemming? Zo niet, dan wordt dit stuk zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

10. Brief van het Bestuurscollege dd. 4 mei 1963 no. 289, betreffende exploitatie van de hydroponicsfarm. (Bijlage 1963 no. 22).

De algemene beschouwingen worden geopend.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, zoals U misschien kunt herinneren heb ik in deze Raad verschillende malen over dit projekt van de Hydroponics gesproken en zelfs heb ik felle kritiek uitgeoefend op de manier waarop deze Hydroponicsfarm aan de heer Robins werd overgedragen zonder enige bindingen te stellen, zodat hij dit als een gift kreeg en ermee kon doen en laten naar verkiezen.
Daarom, Mijnheer de Voorzitter, wil ik deze kans gebruiken om mijn blijdschap uit te spreken bij de behandeling van dit agenda-punt. Want als men zich kan herinneren, heb ik verschillende malen het Bestuurscollege gewezen op de verkeerde gang van zaken bij deze hydroponicsfarm, daarom is het ook een genoegen voor mij, om nu van het Bestuurscollege te horen, dat ik al die tijd gelijk heb gehad en dat zij thans zelf met een voorstel komt en toegeeft door dit voorstel, dat de heer Robins een mislukking van de eerste graad is geweest.

Vooral daar ik mij kan steunen op het rapport van de heer Steiner, in dit rapport staat alles, alhoewel in andere woorden, wat ik nu misschien twee jaar geleden reeds aan het Bestuurscollege heb gezegd.
De heer Robins had geen tijd voor de hydroponicsfarm en ik ben zeer ingenomen met het voorstel van het Bestuurscollege. Ik wens het Bestuurscollege alle geluk met dit voorstel, als het vanavond door de Raad zal worden goedgekeurd. Verder hoop ik, dat het Bestuurscollege iemand zal krijgen, die op de juiste wijze deze hydroponicsfarm voor ons zal gaan leiden, want ik ben er van overtuigd, Mijnheer de Voorzitter, dat deze hydroponicsfarm een zeer mooi projekt is en dat het wel een sukses kan zijn als het maar op de goede wijze wordt gerund, desnoods verder uitgebreid, zodat wij op Aruba vruchten van onze eigen bodem zouden kunnen krijgen. Ik zeg mijn volle steun toe aan dit voorstel van het Bestuurscollege en ik weet zeker, dat niet alleen mijn persoon, maar mijn hele fraktie en zelfs de oppositie zeer blij zal zijn met het voorstel van het Bestuurscollege om voor nu en te allen tijde de heer Robins kwijt te raken.

<u>DE HEER C.A.EMAN:</u> Mijnheer de Voorzitter, onze hele fraktie en het is algemeen bekend, heeft steeds gestemd van den beginne af tegen dit projekt. We hadden informaties ingewonnen van de Lago, van de Shell en men wist dat dit projekt tot ondergang gedoemd was. Maar iedereen staarde zich blind op de heer Robins. Die was de expert bij uitstek en Holland zou ons op dit opzicht niets kunnen leren. Ik zou niet verder daarop willen ingaan. Ons werd toentertijd voorgespiegeld: werkverschaffing, deviezenbesparing, 200 m3 afname van water van onze waterplant en ik weet niet meer wat, zo uit mijn blote hoofd, maar uiteindelijk zien wij,dat het helemaal is mislukt en dat eindelijk uit Nederland deskundigen rapporten hierover hebben opgesteld en dat het Bestuurscollege thans gewillig is om aan de hand van dat rapport verder te handelen. Dat juichen wij ten zeerste toe, Mijnheer de Voorzitter, ook zie ik hier in de stukken dat het voorlopig zal worden ondergebracht onder onze oude Landbouwstation.
Ik hoop, dat het niet te lange tijd onder onze vriend Henriquez zal blijven ressorteren,maar dat er een deskundige daarin zal worden gehoord en dat men alsnog zal trachten om te redden wat er te redden valt.
Verder wil ik een ding voorstellen, dat wij met Robins niet meer "gato den saco" kopen (vert. kat in de zak). Dat wij goed nagaan, dat met wat wij aan Robins betalen wij ook voorgoed en volkomen van hem afkomen, zodat hij in de toekomst niet weer met een vordering op het eilandgebied zal komen en dat wij straks niet weer voor andere verrassingen komen te staan, die zouden kunnen volgen uit het kontrakt met de heer Robins.
U weet het wel, Mijnheer de Voorzitter, ik hoef niet in details te gaan, we hadden een kontrakt met Robins waaruit Robins steeds de voordelen had kunnen trekken. Daarom wil ik een waarschuwend woord richten aan het Bestuurscollege om nu, dat er een einde wordt gemaakt aan de verhouding met Robins en het eilandgebied, dit definitief zal zijn, zonder dat wij straks voor nieuwe verrassingen komen te staan.

<u>DE HEER A.WERLEMAN:</u> Mijnheer de Voorzitter, ik ben ook blij dat deze zaak een andere wending heeft genomen, ofschoon ik van de andere kant wil vaststellen, dat wij weer ongeveer een tweekwart ton hiervoor moeten spenderen. Het Bestuurscollege wil ik verder in overweging geven om te zorgen, ten eerste, dat zolang de hydroponicsfarm onder het landbouwstation te Wajacka komt te ressorteren, dat die toch steeds onder goede en deskundige leiding zal blijven. Ten tweede, dat het Bestuurscollege spoedig met voorstellen komt om deze hydroponicsfarm hetzij over te dragen aan een andere exploitant of die helemaal op te kopen en ten derde, dat het Bestuurscollege niet weer komt vragen om gelden om de zaak te saneren of dies meer zij.

We hebben reeds 1.3 miljoen hieraan besteed. Dus geloof ik, dat dit voldoende is om te verwachten, dat er in de toekomst geen verzoeken meer zullen komen om meer geld aan te besteden.
Het andere punt, dat de heer Eman naar voren heeft gebracht, wil ik ook onderstrepen, dat wij n.l. zorgen dat wij voorgoed alles afrekenen met de heer Robins, zodat dit muisje niet een lang staartje zal hebben en dus geen navordering zal komen.
Voorts, dat de aanbevelingen, die uitvoerbaar zijn, vervat in het rapport, ook door het Bestuurscollege worden uitgevoerd. Ik dank U.

DE HEER H.BEEN: Mijnheer de Voorzitter, ik hoorde zonet de heer Eman zeggen, dat hij het projekt altijd een fout gevonden had, daarna zegt hij, dat hij nu hoopt, dat dit op een gezonde basis voortgezet zal worden. Daar zit een tegenspraak in. Mag ik dan de woorden van de heer Eman zo interpreteren, dat dus het principe van de hydroponicsfarm goed, of zelfs uitstekend is, maar dat er in de uitvoering van de exploitatie van dit bedrijf, zoals in alle bedrijven kan voorkomen, mislukkingen zijn opgetreden. Helaas hebben wij dat niet vroeg genoeg gezien. Ik heb liever gehad, dat men dat gezien had, toen er gevraagd werd voor de uitbreiding. Maar volgens mij is het beter "ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald". En daarom geloof ik ook, dat het hoofdzaak wordt om deze zaak op een zeer gezonde basis voort te zetten en dat we tenslotte toch moeten overgaan tot een particuliere exploitatie, een soort gemengd bedrijf van deze farm. Ik geloof zeker, volgens de uitstekende rapporten van de heer Steiner, dat de farm een behoorlijke toekomst is beschoren ook voor Aruba, met heel goede mogelijkheden.

DE HEER E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, in de afgelopen jaren zijn wij getuigen van geweest, dat het Bestuurscollege met verschillende projekten is begonnen en dat wij kunnen zeggen, allemaal, de hele Raad, dat deze projekten allemaal een sukses zijn geweest voor Aruba. De hydroponicsfarm, Mijnheer de Voorzitter, is óók een succes voor Aruba. Dat wij pech gehad hebben met de persoon die wij hebben aangesteld als direkteur, dat konden wij niet voorzien.
Ik zeg dit, Mijnheer de Voorzitter, omdat ik geluiden gehoord heb vanavond, geluiden van personen, die zeven jaar geleden gezegd hebben: "Het is tot ondergang gedoemd". De heer Eman heeft ondermeer gezegd: "Wij hebben in principe tegen dit projekt gestemd". Ik wil de heer Eman eraan herinneren, dat hij en zijn fraktie tegen alle projekten hebben gestemd, altijd. En tegen die projekten, waar hij niet tegen gestemd heeft, was het omdat hij niet in de zaal aanwezig was.
Dus niet alleen de hydroponics, maar ook de waterplant, het hotelprojekt, tegen alle projekten is de A.V.P. steeds tegen geweest.
Wij hebben nooit die samenwerking van de A.V.P. om onze plannen te verwezenlijken.
Mijnheer de Voorzitter, ik kan mij verenigen met de woorden van de heer Chance en de heer Been. Inderdaad heeft de heer Leo Chance twee jaar geleden erop gewezen, dat de hydroponics op zich zelve een heel goed projekt is, maar dat de heer Robins niet direkt de juiste man is om hiervan de direkteur te zijn.
Mijnheer de Voorzitter, ik kon dat toen nog niet inzien, inderdaad heeft de heer Chance vooruit kunnen zien, ik heb het toen niet gekund, maar ik ben blij, dat het Bestuurscollege voortvarend is en nu zegt, dat er nu een eind aan moet komen en dat inderdaad het Bestuurscollege open en eerlijk te werk gaat. Het Bestuurscollege heeft gevraagd om een deskundige uit Nederland. De deskundige heeft een rapport uitgebracht en het rapport is overgelegd aan de Eilandsraad en

en wij hebben inzage hiervan gekregen en het Bestuurscollege komt met een voorstel dat redelijk is, en ik geloof, Mijnheer de Voorzitter, ik hoef het niet meer te zeggen, de heer Chance heeft het reeds gezegd, dat deze fraktie als één man voor is met het voorstel, dat U ons hier vanavond voorlegt.
Mijnheer de Voorzitter, ik wilde U nog vragen om te beginnen met een nieuwe Hydroponicsfarm. Laten wij aan alle hydroponics-franjes en bijzaakjes een einde maken. Ik heb geen tijd gehad om dit goed te bestuderen, want ik ben pas teruggekomen, maar als ik het goed begrepen heb uit de gewisselde stukken van de Raad en het Bestuurscollege, zijn er vragen gesteld over een architekten-honorarium, dat nog betaald zou moeten worden voor werk verricht door een architektenbureau hier op Aruba bij de eerste bouw van de hydroponics. Mijnheer de Voorzitter, ik ben niet helemaal op de hoogte, maar ik had toch gehoopt, toen ik deze stukken las, dat vanavond het Bestuurscollege met dit voorstel zou komen, om één pakket te maken: Oude Hydroponics adieu, nieuwe hydroponics, doe je intrede!
Ik wil daarom het Bestuurscollege verzoeken, namens deze fraktie, om alsnog vanavond, nu dus, direkt bij dit bedrag dat wij nog aan de heer Robins zullen moeten betalen ook te voegen, dat bedrag dat wij nog aan het architaktenbureau verschuldigd zijn, opdat wij dan straks met een schone lei kunnen beginnen in de nieuwe Eilandsraad,
Ik hoop, Mijnheer de Voorzitter, dat U mijn voorstel begrijpt, en dat U niet weer over een twee,drie weken hier komt met de hydroponics, dat wij weer oude zaken krijgen te behandelen over die hydroponics. Dit is een dringend verzoek van deze fraktie, dat U vanavond dus het pakket rond maakt en dat wij klaar zijn met de oude hydroponics. Ik dank U.

DE VOORZITTER: Zijn er nog andere leden, die het woord wensen? Zo niet, mag ik dan de Gedeputeerde van Welvaartzorg verzoeken de vragen te beantwoorden?

DE HEER F.J.TROMP, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, er zijn diverse opmerkingen gemaakt door de verschillende leden. Als ik het goed begrepen heb, zijn zij er allemaal over eens, dat de hydroponics in zich, in principe dus, wel gezond is, maar dat de exploitatie ervan veel te wensen heeft overgelaten. Het Bestuurscollege heeft dit ook duidelijk erkend, w e we hebben er geen doekjes om gewonden, we zijn met een rapport gekomen, waarin duidelijk staat dat het Bestuurscollege zich in de persoon van de exploitant heeft vergist. Zoals ook de heer Finck heeft gezegd, heeft het inderdaad geen zin om over allerlei oude dingen te gaan praten, dat is thans historie, het is dus een les geweest, ook voor het Bestuurscollege, maar ik wil wel zeggen, dat er ook goede punten geweest zijn. Ik ben het b.v. niet eens als men zegt, dat de heer Robins vanaf het begin een mislukking is geweest. Want dat is niet juist. In het begin is dat zeer goed gegaan. Later, toen de heer Robins zich al te veel in het buitenland bevond, is deze zaak eigenlijk naar beneden gegaan, maar ik kan niet zeggen, dat dat van het begin af zo is geweest, want dat vind ik niet juist. De heer Eman heeft het ook gehad over het landbouwstation te Wajacka en of het in de bedoeling ligt om de onderbrenging aldaar permanent te laten wezen. Ik wil de heer Eman verzekeren dat het geenszins de bedoeling is om dit van permanente aard te laten zijn, het is een tijdelijke maatregel en ter beantwoording van enkele vragen van andere leden, ligt het in de bedoeling van het Bestuurscollege om meteen, wanneer deze zaak achter de rug en de sanering van het bedrijf dus een feit is geworden, om met een deskundige in kontakt te treden en de leiding van de farm in deskundige handen te stellen.

Wij zijn hier al mee bezig, maar wij kunnen geen definitieve stappen nemen, voordat de Raad zich in deze heeft uitgesproken. En te zijner tijd zullen wij ook bij de Raad komen met definitieve voorstellen ten aanzien dus van de verdere definitieve exploitatie van de hydroponics-farm.
Wanneer het kontrakt met de heer Robins beeindigd zal worden, kan ik de leden die erom gevraagd hebben verzekeren, dat er geen nieuwe verrassingen zullen komen Zoals duidelijk uit de stukken blijkt, hebben wij de nodige voorzorgsmaatregelen getroffen, zodat wanneer dus deze zaak afgerond is, dit ook een definitieve afhandeling zal zijn, zodat wij dus tezijnertijd niet meer bij de Raad hoeven te komen met nieuwe voorstellen in deze
Ik wil alleen maar een opmerking van de heer Werleman rechttrekken, Mijnheer de Voorzitter, n.l. dat het het Bestuurscollege in deze geen driekwart ton gaat kosten, want als ik de stukken nog goed in mijn hoofd heb, dan gaat het batig saldo van de huidige exploitatie er van af. Op dit moment is er dus een batig saldo. Er zijn dus overschotten die ook zullen worden afgetrokken van deze driekwart ton. Bovendien zal van dit bedrag ook worden afgetrokken, de vorderingen die het eilandgebied nog op de farm heeft.
Ten aanzien van de voorstellen van de heer Finck om een bedrag nu op te brengen voor het architektenhonorarium, wil ik zeggen, dat hoewel ik in principe geen bezwaar heb om te komen tot een minnelijke schikking met de architekt over het architektenhonorarium, vind ik dat op dit moment nog prematuur om dus hierover te gaan spreken, omdat de stukken hierover nog niet bij de Raad zijn geweest.
Ik zou de heer Finck dus willen verzoeken, hoewel ik dus wel zeg, dat het Bestuurscollege niet onwelwillend staat tegenover zijn voorstel, om nog even geduld te hebben en het Bestuurscollege toe te staan om in de naaste toekomst, ik wil wel zelfs spreken van de eerstvolgende vergadering, met een voorstel te komen om krediet op te brengen voor het architektenhonorarium.

DE HEER W.C.ANSLIJN, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, de heer Chance had opgemerkt dat de heer Robins een mislukking is geweest, maar ik weet niet precies of de heer Robins als zodanig een mislukking is geweest, wel geef ik toe, dat de laatste jaren is gebleken, dat de bedrijfsvoering van de heer Robins een mislukking is geweest. Dat geef ik toe. In verband met de opmerking van de heer Eman, dat wij goed moeten nagaan wat wij aan Robins zullen gaan betalen, opdat wij niet weer moeilijkheden met hem zullen hebben, kan ik de heer Eman verzekeren, dat wij dat reeds zeer goed hebben nagegaan en wij zullen geen moeilijkheden, geen financiele moeilijkheden met de heer Robins hebben. Dat zal afdoend geregeld worden. Wij zijn er zeker van. De heer Werleman heeft een opmerking gemaakt in verband met de deskundige leiding van de farm wanneer deze farm onder landbouwstation Wajacka komt te ressorteren en ik kan hem zeggen, dat het niet de bedoeling is, dat de hydroponics zal komen te ressorteren onder het landbouwstation. Het is maar een voorlopige schikking. Wij geven wel toe, zoals de heer Tromp reeds gezegd heeft, dat de farm inderdaad onder deskundige leiding moet en zal komen. Er zijn reeds besprekingen gaande in verband daarmede.
Verder, Mijnheer de Voorzitter, zijn er geen vragen meer geweest, waarop ik zal moeten antwoorden.
Die zijn reeds door de heer Gedeputeerde Tromp behandeld. Ik dank U.

DE VOORZITTER: Zijn er leden, die het woord wensen in de tweede ronde?

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik ben wel ingenomen met de antwoorden van het Bestuurscollege, alleen wat betreft het geachte lid Gedeputeerde Anslijn, die het niet mee eens is met mijn uitdrukking, dat de heer Robins een mislukking is geweest. Ik wil hier alleen maar zeggen, Mijnheer de Voorzitter, dat wij deze mislukking, zoals ik die noem, nú afrekenen, maar er zijn ook andere mislukkingen geweest, waar misschien later mee afgerekend zal worden. Ik dank U.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, uit mijn betoog, indien U mij goed gevolgd hebt, hebt U kunnen horen, dat ik niet alleen bedoelde, dat wij hier met een mislukking te maken hebben vanwege de heer Robins.
Ik had duidelijk gesteld, dat van te voren het hele projekt tot ondergang gedoemd was, en dat is gebleken. Ik wil niet verder in herhaling treden, Mijnheer de Voorzitter, maar ter opheldering voor de heer Been, die zeide dat hij mij niet goed begreep. Ik heb geen moment beweerd, dat onze fraktie naderhand wel kon goedkeuren dat het projekt tot stand is gebracht maar alleen door bepaalde administatie van de heer Robins is mislukt. Wij hadden van te voren reeds gezegd en zeggen het nog, dat het projekt van het begin af reeds tot ondergang gedoemd was.
Als U het rapport van de heer Steiner goed nagaat, dan wordt nu voorgesteld in afwijking van hetgeen ons toentertijd werd voorgespiegeld: dat het zou leiden tot werkverschaffing, 200 m3 afname van onze plant, het zou de naam van Aruba wereldbekendheid geven, het zou ons deviezen besparen, we zouden niet alleen voor Aruba, doch voor de gehele Antillen verse fruit en groente hebben, zelfs, Mijnheer de Voorzitter, meen ik in deze Raad te hebben gehoord, dat er rails geplaatst zouden worden voor de lokomotieven die groente en fruit zouden moeten vervoeren naar de stijger. Misschien heb ik dat buiten deze Raad gehoord, ik kan me vergissen, maar wat ik hiermee wil vaststellen is, dat het geheel zeker niet beantwoordt aan het aan ons voorgestelde doel. Ik wil er echter niet verder op ingaan, maar wat voor mij wel belangrijk is, Mijnheer de Voorzitter, op dit moment, is dat als wij het willen gaan beschouwen als een tuinbouwproefstation in de zin als door de heer Steiner hier voorgesteld, wat onze fraktie, de A.V.P. toentertijd reeds had voorgesteld, om het in het klein te doen en dat wij daartegen geen bezwaar hebben. Wij moeten alleen maar betreuren, dat het eilandgebied hier minstens voor wat wij kunnen nagaan een verlies van 1.300.000. gulden heeft geleden. Ik dank U.

DE HEER E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik zal alleen maar spreken over het voorstel van mij. Mag ik even een vraag stellen aan de heer Gedeputeerde? Is de heer Gedeputeerde tegen nu een bedrag te plaatsen bij dit voorstel van het bedrag dat wij moeten betalen aan de heer Robins of is de heer Gedeputeerde tegen, dat die zaak nog niet in zijn geheel behandeld kan worden? Mag ik hierop even antwoord hebben?

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik heb nog een vraag te stellen. Ik heb ook in de commissie-vergadering gehoord dat er nog een honorarium verschuldigd zou zijn aan een architekt. Ik zou ook willen voorstellen Mijnheer de Voorzitter, om nu deze zaak afgerond wordt, al is men nog niet klaar met deze architekt omtrent het honorarium, reeds nu te aanvaarden, dat de Raad het Bestuurscollege machtigt om, daar er sprake is van de algehele afronding van de zaak, om ook dit honorarium te betalen, opdat wij van de hele zaak afzijn.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik dank de heer Eman, dat ook hij dit punt direkt wil afhandelen. Ik ben zeer dankbaar, want het is een punt van bespreking in onze fraktie geweest, dat wij gaarne die zaak willen afmaken.

Wilt U het bedrag niet noemen vandaag, maar dan wil ik even de woorden van de heer Gedeputeerde van Financien herhalen, bij de behandeling van het eerste punt, waar hij het over architektenhonorarium had en zeide dat er algemene regels en normen zijn om het honorarium te bepalen. Dus wat betreft het bedrag kan er geen twijfel zijn, hoogstens kan het architektenbureau minder accepteren, maar meer kunnen wij hen niet betalen. En nu hef ik mijn stem een beetje, omdat ik mijn steun gevonden heb aan de andere zijde, Mijnheer de Voorzitter, ik wil het als een motie naar voren brengen, dat wij dit punt vanavond behandelen en beide bedragen opbrengen tot een afgerond geheel en het Bestuurscollege machtigen om het honorarium uit te keren tot een maximum van de normale normen. Ik dank U.

DE VOORZITTER: Mijne heren, misschien kan ik het dan zo formuleren. Het is dan zo, dat dit een punt is, dat niet op de agenda staat en het dus eigenlijk abnormaal is om daartoe over te gaan om te behandelen zelfs en te besluiten zonder dat eerst in de huishoudelijke vergadering de behandeling heeft plaats gevonden. Het bedrag is inderdaad nog niet bekend. Er is sprake van een minnelijke schikking die nog gevonden moet worden, maar indien de Raad ertoe wil besluiten om het Bestuurscollege carte-blanche te geven en de schikking aan te gaan en tot betaling over te gaan zonder nadere goedkeuring van de Raad, dan is het Bestuurscollege daarvoor alleen maar erkentelijk.

DE HEER E.R.FINCK: Onder een voorwaarde echter, Mijnheer de Voorzitter, niet hoger dan normale normen natuurlijk.

DE VOORZITTER: Uiteraard. Mag ik dan even,voordat wij eigenlijk beslissen op het agenda-punt zelf waar het om gaat in deze, aannemen en konstateren, dat de Raad akkoord gaat met wat ik zonet gesteld heb?

Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van de Voorzitter aangenomen.

DE VOORZITTER: Dan zijn er geloof ik nog enkele vragen te beantwoorden. Het woord is aan de Gedeputeerde van Welvaartszorg.

DE HEER F.J.TROMP, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, een enkele opmerking. Het gaat dus ten aanzien van hetgeen de heer Eman naar voren heeft gebracht. De heer Eman heeft gezegd dat het projekt een mislukking is, het hele projekt. Maar ik heb niet geweten, Mijnheer de Voorzitter, dat de heer Eman een deskundige was op het gebied van de hydroponics, want onze deskundige zegt juist, dat dit projekt gezond is, maar dat alleen de wijze van exploitatie niet juist is geweest. Dat is dus een deskundige die door de Nederlandse Regering naar Aruba is gestuurd en die zegt dat het projekt gezond is. Dus als ik moet kiezen, wie ik moet geloven, dan baseer ik mij op het rapport van de deskundige. Ten aanzien van deviezen-besparing, rails, transport en dergelijke, geloof ik, dat de heer Eman deze dingen buiten de Raad gehoord heeft, want deze dingen zijn nooit in deze Raad genoemd.
Dat zijn alleen maar enkele kleine rechttrekkingen, Mijnheer de Voorzitter, voor de goede orde.

DE VOORZITTER: Mag ik dan aannemen, dat de Raad akkoord gaat met het voorstel zoals vervat in dit schrijven?

Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het Bestuurscollege aangenomen.

11. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting van de Dienst voor Openbare Werken voor 1961; 4e wijziging. (Ag. no. 462; bijlage 1963 no. 24.)

De algemene beschouwingen worden geopend.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, zijn deze reeds gebruikte gelden?

DE VOORZITTER: Uiteraard, het is een begrotingswijziging.

DE HEER C.A.EMAN: Dan kunt U nu geen goedkeuring vragen, het zijn reeds gebruikte gelden. Dus reeds gedane uitgaven.

DE VOORZITTER: Ik wil de heer Eman hier even uitvoeriger op antwoorden. De heer Eman stelt, dat dit uitgaven zijn die reeds gedaan zijn. Dat is inderdaad het geval. Maar het is een heel normale regelisatie, een heel normale rechttrekking, die ieder jaar gebeurt met een begroting die afgesloten wordt. Het zijn dus overschrijvingen van kredieten van de ene post naar de andere. Het is namelijk zo dat de werkelijke uitgaven nooit precies gelijk zijn aan de geraamde en gevoteerde gelden. Het is een normale rechttrekking van kleinere bedragen, die inderdaad reeds uitgetrokken zijn en waarvan het Bestuurscollege gemeend heeft, dat het geen bezwaar heeft gehad. Meestal gebeuren deze kleine overschrijvingen haast ongemerkt, maar bij het afsluiten van de begroting, is het echter zaak, dat de Raad haar goedkeuring aan hecht, indien wij daartoe wensen over te gaan. Ik meende goed te doen, om dit even toe te lichten.
Zijn er nog andere leden die het woord wensen? Dan gaan wij over tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp. Ik wil het bladzijdegewijs doen:

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen:
bladzijde 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 en 17.
Het ontwerp in zijn geheel.

DE HEER D. MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, na acht jaren naar eer en geweten in deze Raad met mijn collega's te hebben gewerkt aan de belangen van het volk van Aruba is nu de tijd aangebroken dat ik deze taak aan mijn opvolger moet overdragen. Was het enerzijds een harde en moeilijke taak, anderzijds heb ik het altijd beschouwd als een privilege om te mogen behoren tot hen, die de kiezers waardig hebben geoordeeld om als volksvertegenwoordiger een steentje bij te dragen in de algemene vooruitgang en het algemeen belang van het volk van Aruba. Bij het afscheid nemen van deze Raad acht ik het verheugend te mogen konstateren dat het voorzitterschap in handen is van iemand die reeds in verscheidene funkties zowel op eilandelijk als op landelijk niveau heeft getoond een uiterst bekwaam persoon te zijn en ik twijfel er dan ook niet aan, Mijnheer de Voorzitter, dat onder Uw leiding deze Raad een zeer verantwoordelijke taak die haar wacht zal weten te vervullen. Gezaghebber zijn lijkt mij geen gemakkelijke taak, Mijnheer de Voorzitter, er zullen ongetwijfeld vele problemen de kop opsteken, maar als U deze met de nodige takt aanpakt, dan zullen ze geen gevaar voor U vormen. Gezien de vele funkties die U reeds bekleed hebt, Mijnheer de Voorzitter, ben ik er van overtuigd dat U langzaamaan een mensenkenner van formaat moet zijn. Met U als executieve zal dan zitten het nog te vormen Bestuurscollege, waarvan mij de samenstelling nog niet bekend is. Ik meen echter dat de herkozen leden van de Raad gezamenlijk met de toetredende nieuwe leden onderhand zich

wel bewust zullen zijn, van het belang van een beslissing in deze en dat dit waar nodig met handhaving van de exponenten die getoond hebben over talent, kapaciteiten en kennis der zaken te beschikken voor zover nodig met vervanging waar het belang des volks dat eist en eventueel met aanvulling, zo dit gewenst en verantwoord zal zijn, met zich mede zal brengen een Bestuurscollege, met als ik het zo mag uitdrukken: de "right men on the right places".

Mijnheer de Voorzitter, de leden van deze Raad die vanavond voor het laatst bijeen zijn, hebben in de zittingsperiode die achter de rug is veel tot stand gebracht. Vele van hen, waaronder ook ik, werden vier jaar geleden herkozen en hebben dan ook twee zittingsperioden meegemaakt. Als ik dan ook in vele opzichten met voldoening terugkijk op hetgeen tot stand is gekomen en het kleine aandeel dat ik daartoe heb mogen bijdragen, dan kan ik oprecht konstateren, dat de meest belangrijke ervaring die ik in acht jaren heb opgedaan is, dat slechts door samenwerking en onderling begrip een volksvertegenwoordiging tot konkrete voor de bevolking belangrijke resultaten kan komen. Het is slechts met zulk teamwerk dat men iets kan bereiken. De ervaring hier opgedaan, zal mij ongetwijfeld helpen in het vervullen van de nieuwe taak die mij sinds kort op de schouders werd gelegd, de taak van vertegenwoordiger in de Staten van de Nederlandse Antillen.

Als wij de positie van Aruba bezien in het raam van de Nederlandse Antillen, als wij ons rekenschap geven van de ekonomische situatie van Aruba en die vergelijken met die van onze zuster-eilanden, dan moeten wij wel konstateren dat Aruba het meest vooruitstrevende van de eilanden is geworden en ook in concreto hiervan getuigen.

Het moge zo zijn, dat deze resultaten voortspruiten uit de wijze keuze van het volk bij de verkiezingen, maar daar gaat ook mee gepaard de allesoverheersende omstandigheid van een gezond en progressief beleid. Dit beleid heeft gestaan en staat nog steeds in het onuitwisbare teken van het ongekende dinamiek en het briljante inzicht van hem, die door ons terecht werd genoemd "Serbidor di Pueblo" wijlen Juancho Yrausquin. Onder zijn bezielend initiatief heeft Aruba zich ontwikkeld en ontwikkelt het zich nog steeds. Met trots mag het Arubaanse volk bedenken dat vanuit de eilandelijke executieven, het Bestuurscollege van Aruba, figuren zijn voortgekomen met wijlen Juancho Yrausquin als voorbeeld, die de hergeboorte van Aruba hebben teweeggebracht in de Centrale Regering van de Nederlandse Antillen en daarin werden opgenomen om de gehele Nederlandse Antillen vooruit te stuwen. Wij die dit alles hebben meegemaakt als eilandsraadlid kunnen ons dan ook verheugen over de resultaten en persoonlijk geloof ik dat ik het voorrecht heb gehad om gedurende acht jaren die van historische betekenis zijn, te mogen medewerken. De partij waar ik toe behoor en haar fraktie hier in de Eilandsraad hebben hard gewerkt en ik meen bij het scheiden zowel de fraktieleider als de leden hiervoor mijn oprechte dank en waardering te moeten betuigen. De heren van de oppositie hebben in de loop der jaren voor een belangrijk deel getoond dat de ouderwetse gedachtegang volgens welke oppositie à priori tegen voorstellen van onze partij is, is gaan vervagen en het gezonde geluid van een loyale oppositie heeft zich enkele malen doen horen. Ook daarvoor kan ik niets anders dan waardering en respekt hebben. Ook aan onze trouwe sekretaris, Mijnheer Kerstens, moet ik oprecht mijn dank en erkentelijkheid betuigen voor de medewerking, die ik in die acht jaren heb mogen ondervinden. Moge het de toetredende leden gegeven zijn met hen die herkozen zijn in dezelfde sfeer van begrip en algemeen belang het volk te dienen. En moge God tot heil van Aruba op de nieuwe Raad zijn zegen laten rusten. Ik dank U.

DE VOORZITTER: Mijnheer Mathew, U heeft het mij wel makkelijk gemaakt door afscheid te nemen van deze Eilandsraad in deze zitting. Laat ik in de eerste plaats ook namens het Bestuurscollege dank zeggen voor de vriendelijke woorden en instemming met betrekking tot de goede wensen, die U hebt uitgesproken voor de toekomst. Wij zijn ervan overtuigd dat U die gedurende acht jaren in de Eilandsraad gezeten hebt en nu Uw krachten gaat wijden in het Staten-college, met de opgedane ervaring nog zeer veel goeds zal kunnen doen voor de Nederlandse Antillen in het algemeen en voor Aruba in het bizonder. Ik wil thans ook van mijn kant als het ware afscheid nemen van deze Eilandsraad, die vandaag voor de laatste keer van deze zittingsperiode bijeenkomt en wat ook betreft de Gedeputeerden, leden van het Bestuurscollege, voor zover betreft de huidige samenstelling. Ik geloof, met de heer Mathew, dat de Eilandsraad van Aruba over de afgelopen vier jaren tevreden en trots kan wezen. En ook het volk van Aruba mag tevreden en trots zijn, niet alleen voor al hetgeen door deze Raad is verricht, maar ook voor de wijze waarop het heeft gewerkt. Een positieve wijze van werken heeft zich gekenmerkt in deze Raad en dit strekt de Raad en ook Aruba tot eer. Als ik zeg tevreden, wens ik niet de indruk maken, dat wij er zijn, dat alle problemen op Aruba opgelost zijn, integendeel, er staan grote problemen voor de boeg. Er zal nog heel hard gewerkt moeten worden in de komende jaren, voordat aan alle behoeften en verlangens zal zijn voldaan op Aruba. Ik spreek dan ook de wens uit, dat de nieuwe Raad op de ingeslagen weg zal voortgaan en dat de vooruitgang die zich op Aruba inderdaad reeds voordoet, zich zal voortzetten, indien mogelijk zelfs in steeds sterkere mate, en dit tot heil van de bevolking van Aruba. De leden, die niet terugkeren in het nieuwe College wil/bij deze nogmaals dankzeggen voor het belangrijke werk en het vele werk dat zij hebben verricht in de afgelopen jaren en ik wens hen zeer veel succes toe in hun nieuwe funktie en hoedanigheid in de naaste toekomst.
Ik meen dat de heer Wijngaarde nog het woord wenst. /ik

DE HEER A.I.W.WIJNGAARDE: Mijnheer de Voorzitter, ook ik wil niet nalaten bij deze gelegenheid enkele woorden van afscheid uit te spreken tot de vergadering, het Bestuurscollege, de Sekretaris en de leden van deze Raad. Een welbekende gezegde zegt, dat er een tijd is van komen en een tijd van gaan. Voor mij was er een tijd van komen en nu is/tijd om te gaan. Vooraleer ik afscheid neem van deze Raad wil ik een enkel woord richten tot de aanblijvende en scheidende leden; de heer Mathew heeft in zijn betoog verklaard dat hij in deze Raad acht jaar vruchtbaar werk heeft trachten te verrichten mede met de fraktiegenoten en de andere leden van de Raad. Ik heb het voorrecht mogen genieten om gedurende drie achtereenvolgende perioden lid te zijn geweest van deze Raad. Ik heb uiteraard veel meegemaakt, wat betreft de instelling van de eilandelijke volksvertegenwoordiging. Er zijn momenten geweest, waarop het in deze Raad meer leek op een stierengevecht dan op een volksvertegenwoordiging omdat blijkbaar verschillende leden/nog niet bewust waren van wat betekende een volksvertegenwoordiger te zijn. Dat door gekozen te zijn door het volk men een zeker vertrouwen en een zekere eerbied van deze personen verwacht. Gelukkig dat in de loop der jaren men zich is gaan matigen en zich heeft toegelegd op de doelstelling van wat deze Raad beoogt.
Ik wil tot slot erop wijzen, dat ik hoop, dat bij de instelling van de nieuwe Raad ook een nieuwe sfeer hier zal ontspruiten en dat waar over de hele wereld wordt gestreefd naar eendrachtige samenwerking ook deze mensen met die gedachte worden begeesterd. Gedurende de drie perioden waarin ik in deze Raad heb deelgenomen heb ik opgemerkt, dat de koers die men aanvankelijk aangenomen had, gekeerd is, maar niet geheel naar mijn gevoel tot zijn recht is gekomen. Dan hoop ik ook dat de vertegenwoordigers van

/het /zich

dit klein eilandje, dat amper 40 à 50 duizend mensen telt, beter tot het besef zal komen dat zonder samenwerking - niet uit te sluiten de oppositie, maar in gezonde zin van het woord - wij veel meer zullen bereiken.
Dan wil ik tot slot tot alle leden van deze Raad en van de Bestuursfraktie, alsmede de oppositie enkele regels van een bekend gedicht richten, die naar ik hoop door allen een voor een, stuk voor stuk, zowel zij, die terugkeren in deze Raad, als zij die worden aangesteld voor de eerste maal, ter harte genomen zullen worden en die woorden zijn:

"Uit der mensen duizendtallen leeft niet één zichzelf alleen,
"Dus de volkeren, groot en klein, allen zijn bestemd voor allen.
"Daarom moeten wij 'ns elkander nader leren kennen en waarderen,
"Leven leren, liefde leren, als een priestervolk des Heren,
"Off'rend op een dankaltaar;
"Louterend elkanders waarde, ruilend bij het goed der aarde,
"Al den schat van hart en geest, gunstig, kunstig, liefde-gaven,
"Die ontwikkelen en beschaven,
"Diensten, deugden, allereerst."

Ik dank U.

DE VOORZITTER: Zijn er nog andere leden, die het woord wensen te voeren? Het woord is aan Gedeputeerde Wernet.

DE HEER F.WERNET, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, in tegenstelling tot de andere sprekers, die voor langere tijd zitting hebben gehad in deze Raad, wil ik even memoreren de tijd dat ik als Raadslid twee gewone openbare vergaderingen heb meegemaakt en een buitengewone vergadering.
De eerste gewone vergadering was op die avond toen ik beëdigd en toegelaten werd tot de Raad als vervanger van de heer Tromp. De tweede Raadsvergadering was de behandeling van de begroting 1959. De derde vergadering was een buitengewone vergadering, waarin ik geinstalleerd werd als lid van de huidige Raad en ook door de meerderheid van deze Raad meteen benoemd werd tot Gedeputeerde.
Mijnheer de Voorzitter, ik geloof wel, dat ik als jongste van deze Raad kan zeggen, dat ik niet slechts als de andere Raadsleden de verantwoordelijkheid heb moeten dragen, maar dat daar tegenover ook een beroep op mij gedaan werd om tezamen met Uw College het beleid van de Raad te voeren. Ik denk dat wij met voldoening kunnen terugblikken op wat in de afgelopen periode gepresteerd werd. Ook ik weet, en misschien nog beter dan de andere sprekers besef ik dat, dat er ons nog een hoop te wachten staat. Vele problemen zullen nog overwonnen moeten worden; ik geloof wel, Mijnheer de Voorzitter, dat ik met voldoening kan konstateren, dat gezien het streven, men geen enkel ogeblik kan twijfelen, dat de Raad in zijn hoedanigheid van Volksvertegenwoordiging niet voor het hele eilandgebied Aruba, dus voor de gehele gemeenschap werkt en ik denk, dat ik kan volstaan door te zeggen, dat ik als burger en ook U, medeleden van deze Raad, in de toekomst dan ook de vruchten mogen plukken van het goede werk, dat de Raad doet en zal blijven doen. Mag ik dan van deze plaats iedereen bedanken, heren Raadsleden, adviseurs en anderen voor wat zij op een of andere wijze voor mij hebben gedaan om mij te helpen in het volbrengen van mijn taak.

DE VOORZITTER: Zijn er nog andere leden, die het woord wensen?
Dan wil ik alsnog de heren Wijngaarde en Gedeputeerde Wernet bedanken voor hun vriendelijke woorden en goede wensen. Mijnheer Wijngaarde voor

de wijze en schone woorden hier gesproken, die niet nagelaten zullen hebben indruk te maken bij allen, die hier aanwezig zijn en de heer Wernet ook voor het goede werk door hem verricht in de afgelopen jaren. Niets meer aan de orde zijnde dank ik U allen voor Uw opkomst en medewerking in deze vergadering.

De Voorzitter sluit de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van

De Voorzitter,

De Sekretaris,